

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 28 czerwca 2018 roku, wydanym w sprawie o sygn. akt II C 678/17, z powództwa (...) Bank Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. przeciwko M. M. o zapłatę, Sąd Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi oddalił powództwo.

Swoje rozstrzygnięcie Sąd I instancji oparł na ustaleniach faktycznych i rozważaniach prawnych, które przedstawiają się następująco:

W dniu 27 kwietnia 2015 roku M. M. zawarł z (...) Bank Spółką Akcyjną w W. umowę kredytu ratalnego nr (...). Zgodnie z § 1 ust. 1 umowy, bank udzielił pozwanemu kredytu w kwocie 13.842,76 złotych. W związku z udzieleniem kredytu kredytobiorca ponosił koszty prowizji bankowej w kwocie 690,75 złotych, składki na ubezpieczenie na wypadek zgonu, całkowitej niezdolności do pracy albo hospitalizacji

w wyniku NW w wysokości 2.342,19 złotych, składki ubezpieczeniowej z tytułu ubezpieczenia na wypadek utraty stałych źródeł dochodów lub inwalidztwa albo niezdolności do samodzielnej egzystencji w wyniku NW w kwocie 1.101,61 złoty, składki ubezpieczeniowej z tytułu umowy ubezpieczenia na wypadek śmierci albo rozpoznania nowotworu w kwocie 1.038,21 złotych, odsetek od kapitału kredytu w kwocie 1.739,81 złotych (§ 1 ust. 2 umowy) Wedle § 2 ust. 1 umowy, kredyt oprocentowany był według zmiennej stopy procentowej, która w dniu podpisania umowy wynosiła 5,95% w stosunku rocznym. Zgodnie z § 2 ust. 2 umowy całkowita kwota kredytu wynosiła 8.670,00 złotych, zaś całkowita kwota do zapłaty przez kredytobiorcę ustalona w dniu zawarcia umowy wynosiła kwotę 15.582,57 złotych. Wedle § 2 ust. 3 rzeczywista roczna stopa oprocentowania na dzień zawarcia umowy wynosiła 37.8%. Kredyt miał być spłacany zgodnie

z harmonogramem w równych ratach w okresach miesięcznych 24 dnia każdego miesiąca

w kwotach po 324,78 zł, z zastrzeżeniem, że wysokość pierwszej raty kredytu, która jest ratą wyrównawczą, nie będzie wyższa niż 317,91 zł. Pierwsza rata kredytu płatna była do dnia 24 maja 2015 roku (§ 3 ust. 2 umowy). Zgodnie § 3 ust. 3 umowy nie przewidywała ona gwarancji spłaty całkowitej kwoty kredytu wypłaconego na jej podstawie. Wedle § 3 ust. 6 umowy kredytobiorca jest zobowiązany do zapewnienia na rachunku kredytu środków na pokrycie wymagalnych należności Banku wynikających z umowy, w terminach Ich wymagalności, w szczególności środków na pokrycie rat w terminach i kwotach określonych w ust. 2. W przypadku gdy w terminie wymagalności kredytobiorca nie zapewni na rachunku kredytu środków na pełne pokrycie należności i w związku z tym po stronie kredytobiorcy powstanie wymagalne zadłużenie, Bank będzie zaliczał kwoty wpłacane przez kredytobiorcę na rachunek kredytu aż do momentu pełnej spłaty zadłużenia w następującej kolejności:

a) koszty opłat za wysłanie monitów oraz wezwań do zapłaty, b) odsetki podwyższone za opóźnienie, c) zaległe odsetki umowne, d) zaległe raty kapitałowe (§ 3 ust. 7 umowy). Wedle § 8 umowy w przypadku opóźnienia w terminowym regulowaniu rat kredytu, bank będzie pobierał od niespłaconego w terminie kredytu podwyższone odsetki w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP (stopa oprocentowania zadłużenia przeterminowanego), obowiązującej na dzień powstania zadłużenia przeterminowanego, która w dniu zawarcia umowy wynosi 10.00%. Odsetki według stopy oprocentowania zadłużenia przeterminowanego pobierane są począwszy od dnia następującego po terminie płatności wynikającym z umowy i wskazanym w harmonogramie spłat, aż do dnia spłaty przeterminowanej należności banku. Zmiana wysokości stopy kredytu lombardowego NBP powoduje zmianę rocznej stopy oprocentowania zadłużenia przeterminowanego do czterokrotności nowej wysokości stopy kredytu lombardowego NBP. Zgodnie z § 10 ust. 1 umowy bank jest uprawniony do wypowiedzenia umowy z zachowaniem 1-miesięcznego okresu wypowiedzenia w razie: a). zwłoki kredytobiorcy z zapłatą pełnych rat, wynikających z harmonogramu spłat, za co najmniej dwa okresy płatności, po uprzednim pisemnym wezwaniu kredytobiorcy do spłaty wymagalnych należności w terminie nie krótszym niż

7 dni od otrzymania wezwania, b). niedotrzymania przez kredytobiorcę warunków udzielenia kredytu, c). wprowadzenia banku w błąd co do tożsamości kredytobiorcy poprzez podanie nieprawdziwych danych osobowych, d). wprowadzenie banku w błąd przez złożenie dokumentów lub przedstawienie informacji, które okazały się niezgodne ze

stanem rzeczywistym, e). niewykonania przez kredytobiorcę żądania ustanowienia zabezpieczenia kredytu w postaci poręczenia cywilnego osób trzecich lub ubezpieczenia wraz z cesją praw z umowy ubezpieczenia na skutek wygaśnięcia ochrony ubezpieczeniowej na wypadek zgonu, całkowitej niezdolności do pracy w okresie pierwszych 12 miesięcy trwania umowy, f). utraty zdolności kredytowej przez kredytobiorcę. Zgodnie z § 10 ust. 2 umowy po upływie okresu wypowiedzenia umowy kredytobiorca jest zobowiązany do niezwłocznego zwrotu wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami należnymi bankowi za okres korzystania z kredytu.

Pozwany nie odstąpił od zawartej umowy kredytu.

Pozwany początkowo spłacał kredyt zgodnie z harmonogramem spłat. W toku niniejszego postępowania uiścił kwotę 3.000,00 zł.

Pismem z dnia 2 maja 2016 roku Bank wezwał pozwanego do uregulowania wymagalnej kwoty zadłużenia, która na dzień wystawienia pisma wynosiła kwotę 677,45 złotych w terminie 14 dni.

Pismem z dnia 3 czerwca 2016 roku (...) Bank Spółka Akcyjna w W., w związku z nieuregulowaniem zaległości w spłacie kredytu, wypowiedział M. M. umowę kredytu ratального nr (...).

Zgodnie z wyciągiem z ksiąg banku wystawionym w dniu na dzień 27 września 2016 roku kwota wymagalnej należności pozwanego wobec powoda wynosiła 11.727,67 złotych, na co złożyły się następujące kwoty:

- 11.226,57 złotych tytułem kapitału,
- 271,36 złotych tytułem odsetek umownych za okres od dnia 24 lutego 2016 roku do dnia 16 sierpnia 2016 roku,
- 205,28 złotych tytułem odsetek za opóźnienie za okres od dnia 24 lutego 2016 roku do 27 września 2016 roku,
- 24,46 złotych tytułem opłat i prowizji.

Zgodnie z wyciągiem z ksiąg banku na dzień 30 maja 2018 roku kwota wymagalnej należności pozwanego wobec powoda wynosiła 11.204,47 złotych, na co złożyły się następujące kwoty:

- 8.890,94 złotych tytułem kapitału,
- 271,36 złotych tytułem odsetek umownych za okres od dnia 24 lutego 2016 roku do dnia 16 sierpnia 2016 roku,
- 2.024,17 złotych tytułem odsetek za opóźnienie za okres od dnia 24 marca 2016 roku do dnia 30 maja 2018 roku.

Poczynione ustalenia faktyczne Sąd Rejonowy oparł na dokumentach oraz kserokopiach dokumentów załączonych do akt sprawy, które to ocenił mając na względzie dyspozycje art. 308 k.p.c., a których prawdziwość nie została zakwestionowana przez strony. Sąd skorzystał również z przesłuchania stron z ograniczeniem do przesłuchania pozwanego, który potwierdził zarówno fakt zawarcia z powodem umowy kredytu jak i fakt zaprzestania jego spłaty, negując przy tym wysokość aktualnego zadłużenia.

Na podstawie tak poczynionych ustaleń faktycznych Sąd Rejonowy uznał, że powództwo podlegało oddaleniu jako nieudowodnione co do wysokości.

Podstawą dochodzonego roszczenia była umowa kredytu ratального nr (...) zawarta w dniu 27 kwietnia 2015 roku pomiędzy (...) Bank Spółką Akcyjną w W., a M. M..

Sąd Rejonowy powołując się na treść art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (tekst jedn. Dz.U. 2015, poz. 128 ze zm.), wskazał essentialia negotii tej umowy. Odwołał się także do zasady swobody umów (art. 353¹ k.c.) oraz istoty zobowiązania (art. 353 § 1 k.c.).

Pozwany zawierając umowę kredytu z bankiem przyjął na siebie zobowiązanie do spłaty udzielonej i wykorzystanej kwoty kredytu wraz z określonymi odsetkami. Pozwany przyznał, że początkowo dokonywał spłat kredytu, następnie zaś zaprzestał spłacania kredytu, czego wynikiem było wypowiedzenie przez powoda umowy. W złożonym sprzeciwie oraz na terminie rozprawy w dniu 25 czerwca 2018 roku, pozwany kwestionował wysokość pozostałego do spłaty zadłużenia z tytułu zawartej umowy kredytu.

Z umowy kredytu ratalnego wynika, iż pozwany winien spłacać zobowiązanie w równych ratach począwszy od 24 maja 2015 roku poza pierwszą ratą, która została określona jako rata wyrównawcza, co wynika z zawartej i przedłożonej do akt sprawy umowy kredytu. Jednakże strona powodowa nie przedstawiła żadnych dokumentów dotyczących wpłat pozwanego na poczet zadłużenia ze spornej umowy kredytu. Nie złożyła w szczególności do akt sprawy historii operacji na rachunku bankowym prowadzonym dla obsługi kredytu, wskazującej na daty i wysokość wpłat dokonywanych na poczet kredytu przez pozwanego, a także sposobu ich zaliczenia (czy zostały zaliczone na kapitał, czy też na odsetki, a jeśli tak to czy na umowne czy też na karne). W rezultacie Sąd Rejonowy nie miał żadnej możliwości zweryfikowania kwoty dochodzonej pozwem, ilości zaległych rat, wysokości spłaconych już rat oraz istnienia podstaw do naliczania odsetek, w tym za opóźnienie. W sytuacji kwestionowania przez pozwanego wysokości dochodzonego pozwem roszczenia, nie było możliwe ustalenie rzeczywistej wysokości zobowiązania ciążącego na pozwanym na podstawie spornej umowy kredytu ratalnego. Powód nie sprostał zatem w ocenie Sądu Rejonowego wynikającemu z art. 6 k.c. ciężarowi dowodu.

Odnosząc się do mocy dowodowej złożonego przez powoda wyciągu z ksiąg banku, Sąd Rejonowy wskazał, że zgodnie z treścią art. 95 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Prawo bankowe księgi rachunkowe banków i sporządzone na ich podstawie wyciągi oraz inne oświadczenia podpisane przez osoby upoważnione do składania oświadczeń w zakresie praw i obowiązków majątkowych banków i opatrzone pieczęcią banku, jak również sporządzone w ten sposób pokwitowania odbioru należności mają moc prawną dokumentów urzędowych w odniesieniu do praw i obowiązków wynikających z czynności bankowych oraz ustanowionych na rzecz banku zabezpieczeń i mogą stanowić podstawę do dokonania wpisów w księgach wieczystych. Jednakże, zgodnie z ust. 1a powołanego przepisu, moc prawna dokumentów urzędowych, o której mowa w ust. 1, nie obowiązuje w odniesieniu do dokumentów wymienionych w tym przepisie w postępowaniu cywilnym. W rezultacie, w postępowaniu cywilnym wyciąg z ksiąg bankowych stanowi jedynie dowód z dokumentu prywatnego, którego moc dowodową określa przepis art. 245 k.c. Tym samym wyciąg z ksiąg bankowych nie stanowi dowodu na okoliczność wysokości zadłużenia pozwanego, w sytuacji gdy była to okoliczność sporna i kwestionowana przez pozwanego.

Sąd pierwszej instancji nie podzielił również argumentacji powoda, że oddalenie powództwa byłoby sprzeczne z zasadami współżycia społecznego. Strona nie wykazała bowiem, jakie zasady współżycia społecznego doznały naruszenia w konkretnej sytuacji, a nie wystarczy ogólne i lakoniczne powołanie się na naruszenie art. 5 k.c. Takich okoliczności strona powodowa również zatem w ocenie Sądu Rejonowego nie wykazała.

Powództwo podlegało zatem oddaleniu jako nieudowodnione co do wysokości.

Apelację od powyższego rozstrzygnięcia złożyła strona pozwana, zaskarżając wyrok w całości. Skarżąca zarzuciła rozstrzygnięciu naruszenie:

1. art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 232 k.p.c. poprzez całkowicie dowolną ocenę zgromadzonych i prawidłowo zaferowanych przez strony dowodów w postaci dokumentów prywatnych, nierzadko wbrew ich treści, z pominięciem

ich oceny w powiązaniu z pozostałymi dowodami, w tym wyciągu z ksiąg rachunkowych banku, które przedstawiały saldo zadłużenia pozwanego i brak było dowodów wskazujących, że saldo tam wskazane naliczone było nieprawidłowo;

2. art. 233 § 1 k.p.c. polegające na dowolnej, a nie swobodnej ocenie dowodów w postaci dokumentu prywatnego wyciągu z ksiąg bankowych – poprzez pryzmat pozbawienia go cech dokumentu urzędowego w sporze cywilno – prawnym, podczas, gdy dokument ten jako prywatny, stanowił pełnoprawny środek dowodowy, korzystający z domniemania autentyczności i mógł, a nawet powinien być, stanowić podstawę ustaleń faktycznych;

3. 232 k.p.c. poprzez niezastosowanie i zwolnienie pozwanego obowiązku przedłożenia przeciwdowodu, naruszenie prawa materialnego;

4. art. 6 k.c. poprzez niezastosowanie i zwolnienie pozwanego z obowiązku dowodzenia okoliczności, z których wywodzi skutki prawne;

5. art. 278 § 1 k.p.c. w zw. z art. 232 zd. 2 k.p.c. polegające na niepowołaniu dowodu z opinii biegłego z urzędu w sytuacji, gdy Sąd i instancji uznał, że tego rodzaju dowód powinien być niezbędny dla oceny prawidłowości rozliczenia salda zadłużenia z pozwanego względem powodowego Banku i poczynienia ustaleń faktycznych istotnych dla rozstrzygnięcia – art. 227 k.p.c.

Wobec podniesionych zarzutów skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i zasądzenie od pozwanego M. M. na rzecz powoda kwoty pieniężnej zgodnie z żądaniem pozwu oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz strony powodowej kosztów procesu za obie instancje według norm przepisanych. Ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie Sądowi Rejonowemu sprawy do ponownego rozpoznania, w szczególności celem uzupełnienia postępowania dowodowego, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania.

Ponadto skarżąca wniosła o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z dokumentów w postaci: szczegółowego rozliczenia umowy, zestawienia należności i spłat, jak również historii rachunku spłat, na okoliczność wysokości zadłużenia pozwanego, wysokości i dat dokonywania wpłat przez pozwanego i sposobu ich rozksięgowania przez pozwanego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna, co skutkuje jej oddaleniem.

Sąd Okręgowy podziela i przyjmuje za własne poczynione przez Sąd pierwszej instancji ustalenia. Wbrew zarzutom skarżącej, Sąd Rejonowy dokonał prawidłowych ustaleń stanu faktycznego, znajdujących pełne oparcie w zebranych w sprawie materiale dowodowym i trafnie określił wynikające z nich konsekwencje prawne.

Nie jest zasadny podnoszony przez skarżącą zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. Ocena materiału obwodowego przeprowadzona przez Sąd I instancji nie narusza granic swobodnej oceny dowodów, wyznaczonej dyspozycją art. 233 § 1 k.p.c. Nie jest sprzeczna

z zasadami logicznego rozumowania, czy doświadczenia życiowego i mieści się w ramach swobody sądu (por. też Sąd Najwyższy w orzeczeniu z dnia 6 listopada 1998 r., sygn. III CKN 4/98, publ. LEX nr 322031). Zarzut obraży przepisu art. 233 § 1 k.p.c. nie może też polegać jedynie na zaprezentowaniu własnych, korzystnych dla skarżącego ustaleń stanu faktycznego, dokonanych na podstawie własnej, korzystnej dla skarżącego oceny materiału dowodowego (tak też SN w postanowieniu z dnia 10 stycznia 2002 r., sygn. II CKN 572/99, publ. LEX nr 53136 i w wyroku z dnia 27 września 2002 r., sygn. II CKN 817/00, publ. LEX nr 56906).

Niezasadny jest przy tym zarzut naruszenia art. 232 k.p.c., który jak wynika z argumentacji przytoczonej przez skarżącą na jego uzasadnienie, zmierzał m. in. do wykazania, że Sąd Rejonowy nieprawidłowo rozłożył ciężar dowodu w niniejszej sprawie. Tymczasem ciężar dowodu faktów uzasadniających powództwo niewątpliwie obciąża w niniejszej sprawie stronę powodową, gdyż zgodnie z art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego

wywodzi skutki prawne, natomiast w myśl art. 232 k.p.c., strony są obowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne. Wyrażona w art. 6 k.c. ogólna zasada rozkładu ciężaru dowodu jest regułą w znaczeniu materialnym wskazującą, kto poniesie skutki nieudowodnienia faktów istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy.

Bezpodstawne są też twierdzenia skarżącej, że z art. 232 k.p.c. wynika powinność przeprowadzenia przez Sąd Rejonowy z urzędu dowodu z opinii biegłego na okoliczność wysokości salda zadłużenia. Z powołanego przepisu wynika bowiem zasada, że to strony, a nie sąd, powinny przedstawiać materiał pozwalający poczynić ustalenia faktyczne, z których wywodzą skutki prawne. Sąd nie jest odpowiedzialny za wynik procesu (wyrok SN z dnia 7 października 1998 r., II UKN 244/98, OSNAPiUS 1999, nr 20, poz. 662). Działania sądu nie powinny zmierzać ani do uzupełnienia z urzędu podstawy faktycznej żądania, ani do poszukiwania dowodów. Przepis ten ma na celu zapewnienie sądowi możliwości wydania prawidłowego rozstrzygnięcia, a nie zastąpienie inicjatywy stron w tym względzie, tym bardziej, kiedy strona, której przeprowadzenie takiego dowodu mogłoby przynieść korzyść jest podmiotem prowadzącym działalność gospodarczą na szeroką skalę, mającym zapewne ogromne doświadczenie w kierowaniu wielu sporów na drogę postępowania sądowego. Powód nie zgłaszał wniosku o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego (art. 278 § 1 k.p.c.), a zatem nie było podstaw do jego przeprowadzenia.

Mając powyższe na uwadze Sąd Rejonowy słusznie uznał, że powód nie udowodnił dochodzonego roszczenia co do wysokości. Trzeba pamiętać, że powód trudni się profesjonalnie działalnością gospodarczą, której standardy wymagają zachowania pełnej dokumentacji dotyczącej konkretnej wierzytelności i zaprezentowania jej Sądowi w sposób nie budzący wątpliwości, zwłaszcza w odniesieniu do konsumenta.

Sąd pierwszej instancji prawidłowo ocenił dowód ze złożonego przez powoda wyciągu z ksiąg bankowych, wskazując, że nie ma on mocy prawnej dokumentu urzędowego, zatem nie stanowi on dowodu tego, co zostało w nim zaświadczone i nie korzysta ze szczególnych uprawnień procesowych co do jego mocy dowodowej w niniejszym procesie przeciwko konsumentowi.

W wyroku z dnia 15 marca 2011 roku, wydanym w sprawie o sygn. akt P 7/09 (publ. Dz.U. 2011, Nr 72, poz. 388), Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że art. 95 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Prawo bankowe, w zakresie, w jakim nadaje moc prawną dokumentu urzędowego księgom rachunkowym i wyciągom z ksiąg rachunkowych banku w odniesieniu do praw i obowiązków wynikających z czynności bankowych w postępowaniu cywilnym prowadzonym wobec konsumenta, jest niezgodny z art. 2, art. 32 ust. 1 zdanie pierwsze i art. 76 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Trybunał Konstytucyjny ocenił część przepisu ustawy Prawo Bankowe, która nadaje księgom rachunkowym banku wyciągom z tych ksiąg moc prawną dokumentu urzędowego w postępowaniu cywilnym prowadzonym wobec konsumenta. W omawianym wyroku Trybunał stwierdził brak konstytucyjnie wartościowych argumentów uzasadniających utrzymywanie zakwestionowanego przywileju procesowego, wskazując że powodował on umocnienie istniejącej z natury rzeczy przewagi wyspecjalizowanego podmiotu rynku kapitałowego wobec konsumenta.

Sąd Okręgowy podziela ocenę Sądu Rejonowego, że powód nie udowodnił wysokości dochodzonego roszczenia. Należało zatem ocenić, że powództwo było już w postępowaniu pierwszoinstancyjnym nieprzygotowane, gdyż strona powodowa nie przedstawiła dowodów na tę okoliczność. Wobec treści art. 381 k.p.c. pominąć należało zaś wnioski dowodowe zgłoszone w apelacji jako spóźnione.

Trzeba przyjąć, że strona, która dopuszcza się zaniedbania w zakresie przysługującej jej inicjatywy dowodowej w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji, musi się liczyć z tym, że sąd drugiej instancji jej wniosku dowodowego nie uwzględni. Innymi słowy, strona powinna w postępowaniu pierwszoinstancyjnym wykazać się stosowną inicjatywą dowodową i staraniami o pozyskanie i przedstawienie

istniejących dowodów, a jeżeli tego nie uczyniła, nie może na etapie postępowania odwoławczego domagać się dopuszczenia dowodów, jeśli należyte wykonanie przez nią obowiązków wynikających z art. 6 k.c. i art. 232 k.p.c. pozwalało na zgłoszenie stosownych wniosków dowodowych w postępowaniu pierwszoinstancyjnym. W przedmiotowym postępowaniu powód w żaden sposób nie wykazał, że nie mógł przedstawić wnioskowanych w apelacji dowodów przed Sądem Rejonowym, dlatego z uwagi na prekluzję dowodową jego zawarty w apelacji wniosek o przeprowadzenie tych dowodów nie mógł zostać uwzględniony.

Mając na uwadze niezasadność zarzutów apelacyjnych oraz jednocześnie brak ujawnienia okoliczności, które podlegają uwzględnieniu w postępowaniu odwoławczym z urzędu, apelacja jako bezzasadna podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.